

Incapacitat Laboral

GUIA SOBRE INCAPACITAT LABORAL PER A PERSONES AMB CROHN I COLITIS ULCEROSA QUÈ HE DE SABER SI TINC UNA MALALTIA CRÒNICA?

Què és una Incapacitat Laboral?

És la denominació que rep la figura administrativa en què l'Institut Nacional de la Seguridat Social (INSS) reconeix la impossibilitat d'una persona per treballar a causa d'impediments per motius físics i/o psíquics.

Motius

Malaltia comuna, malaltia laboral, accident de treball o accident no laboral.

Qui valora la nostra situació?

Inicialment, serà el nostre metge de capçalera – si cal a instàncies de l'especialista de torn – qui ens emetrà el comunicat de baixa, que es renovarà setmanalment.

Més endavant, a Catalunya, serà l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM) que subcontractat per l'INSS realitza les avaluacions que corresponguin.

Com funciona:

Al principi normalment s'acostuma a iniciar un procés de baixa laboral amb la Figura de la **Incapacitat Temporal (IT)**.

D'aquesta manera en funció de la previsió inicial que hagi fet el metge de la durada de la baixa, caldrà anar renovant el comunicat de baixa cada cert temps:

Durada estimada de la ILT en dies naturals	Data d'emissió del comunicat de baixa	Data del primer comunicat de confirmació	Segon comunicat de confirmació
Menys de 5 dies	El dia de la visita al metge, alta el mateix dia o en qualsevol dels tres dies posteriors		
Entre 5 i 30 dies	Dia de la visita al metge, precisant la data de revisió mèdica prevista	No després de 7 dies des de la baixa mèdica inicial	Els posteriors al primer no podran emetre's amb més de 14 dies naturals de diferència entre un i el següent.
Entre 31 i 60 dies	Dia de la visita al metge, precisant la data de revisió mèdica prevista	No després de 7 dies des de la baixa mèdica inicial	Els posteriors al primer no podran emetre's amb més de 28 dies naturals de diferència entre un i el següent.
61 dies o més	Dia de la visita al metge, precisant la data de revisió mèdica prevista	No després de 14 dies des de la baixa mèdica inicial	Els posteriors al primer no podran emetre's amb més de 35 dies naturals de diferència entre un i el següent.

A ACCU Catalunya organitzem tallers per a formar sobre els drets laborals i la Incapacitat Laboral i els graus de discapacitat, informa't!

A ACCU Catalunya podem facilitar-te un advocat que t'assessori i que ajusta els preus per a les persones sòcies.

Aquest comunicat de baixa o de renovació cal fer-lo arribar a l'empresa, doncs li pot servir per a instar a la Seguretat Social a descomptar-li l'import del salari que et paguen (total o parcialment dependent del període en el que estiguis).

Quant es cobra durant la IT?

Per poder avançar en aquest tema primer hem de saber a partir de quina base calcula l'INSS el nostre salari. D'aquesta manera ens apareix el concepte Base Reguladora, que és un concepte que tal com es calcula aquí només es pot aplicar a la Incapacitat Temporal. El càlcul de la Base Reguladora per a Incapacitats Permanents és diferent i més complex.

Cal tenir en compte però que existeixen diverses bases reguladores, que anirem explicant a mesura que vagin apareixent. En aquest punt el què ens interessa és conèixer el càlcul de la Base Reguladora per la IT.

Base Reguladora per la IT

Per calcular la Base Reguladora per a la IT cal tenir al davant la darrera nòmina sense baixes i fer un seguit d'operacions.

En primer lloc caldrà sumar tots el conceptes que cotitzen a la Seguretat Social: Salari base, hores extraordinàries, prorrata de pagues extraordinàries i alguns plusos, doncs no tots cotitzen a la Seguretat Social (Base de cotitzacions per Contingències Comunes).

Un cop tenim la suma, caldrà conèixer si nosaltres cobrem per dies o per mesos. Això és fàcil de saber: si cada mes cobrem un import diferent en funció dels dies que té el mes és que cobrem per dies. Si per contra cobrem el mateix cada mes, tingui els dies que tingui, voldrà dir que ens han dividit el salari anual en mesos en lloc de en dies.

Si cobrem per dies caldrà dividir la suma anterior pel nombre de dies naturals que va tenir el mes. Si cobrem per mesos cal dividir l'import de la suma anterior per 30 dies.

Fetes aquestes operacions tindrem el què cobrem diàriament i podrem aplicar aquesta xifra als criteris que marca la legislació.

Es cobra la mateixa quantitat si la causa és professional o no?

La normativa diferencia el què la persona treballadora ha de cobrar segons si els motius de la baixa són per causa de malaltia o accident laboral o per malaltia o accident comú.

Ara bé, hi ha convenis col·lectius i empreses que decideixen complementar el què reconeix l'INSS com a dret fins al 100%, per això, cal que t'informis sobre les condicions que regeixen el teu lloc de treball a través del Conveni Col·lectiu de Treball d'aplicació.

De caràcter general l'INSS reconeix el dret a cobrar:

- En accidents o malalties comunes:
 - Els tres primers dies l'INSS no abona res, de manera que si el conveni col·lectiu o els acords amb l'empresa no diuen el contrari, la persona treballadora no té dret a cobrar res.

A [ACCU Catalunya](#) organitzem tallers per a formar sobre els drets laborals i la Incapacitat Laboral i els graus de discapacitat, informa't!

A [ACCU Catalunya](#) podem facilitar-te un advocat que t'assessori i que ajusta els preus per a les persones sòcies.

- Entre el quart dia i el 20è se li reconeix el dret a cobrar el 60% de la base reguladora tal com l'hem calculada anteriorment.
- A partir del 21è dia es reconeix el dret a cobrar el 75% de la base reguladora.
- En accidents de treball o malalties laborals:
 - El 75% de la base reguladora des del primer dia.

Quan pot durar una IT?

Pot durar fins a 365 dies prorrogables fins a 180 dies més si es pot presumir que la persona treballadora pot curar-se o recuperar les facultats per incorporar-se a la feina.

Com s'aconsegueix la pròrroga de 180 dies de la IT

Quan ens acostem als 365 dies (o quan la mútua consideri que hem de rebre l'alta mèdica) la mútua de l'empresa ens derivarà a l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques que ens citarà per valorar la nostra situació. En aquesta cita haurem de portar TOTS els informes mèdics que puguin justificar la nostra situació de salut que impossibilita la nostra reincorporació al nostre lloc de treball.

La pròrroga la concediran si la nostra situació de salut impossibilita la nostra reincorporació al nostre lloc de treball però es presumeix la possibilitat de recuperació durant el període de sis mesos.

Quins informes mèdics he de presentar?

Les malalties Inflamatòries Intestinals (MII) no formen part de la llista de malalties que directament donen dret a una incapacitat, doncs afecten de diferent manera a unes persones i a d'altres. A unes les poden incapacitar a d'altres no.

D'aquesta manera cal documentar molt bé el nostre procés mèdic i recaptar TOTS els informes mèdics. Tenir-los sempre al dia és una pràctica convenient per a totes les persones amb una malaltia crònica que, potser en el moment actual no, però més endavant pot resultar invalidant.

El que és convenient, és que si la nostra IT s'allarga més enllà dels **SIS MESOS** comencem a recaptar i actualitzar els nostres informes mèdics. Tots sabem el què costa d'aconseguir un paper de l'administració, fins i tot de l'administració sanitària, així que no és recomanable confiar-se: les llistes d'espera incideixen directament en la nostra capacitat de recaptar tota la documentació que necessitem a temps. Així que és millor que ens espavilem!

Com han de ser els informes?¹

Qui valorarà els informes en darrera instància serà un jutge o magistrat, és a dir una persona que no té coneixements mèdics.

¹ ACCU Catalunya tenim un projecte que pretén elaborar un decàleg de recomanacions per a metges a l'hora de fer informes mèdics, bé sigui per l'àmbit laboral o per l'educatiu. Informa't de si ja l'hem enllestit, doncs poden ser recomanacions de metges a metges que els siguin molt útils.

D'aquesta manera li hem de demanar als metges que ens faran els informes que:

- Evitin les sigles,
- Evitin termes mèdics, o en cas de no poder-los evitar que intentin explicar-los en termes que persones alienes a les professions mèdiques puguem entendre,
- Expliquin el diagnòstic,
- Expliquin la simptomatologia que comporta el diagnòstic,
- Expliquin els efectes secundaris de la medicació,
- Expliquin com tota aquesta simptomatologia afecta a la vida quotidiana, a l'activitat laboral especialment, si pot ser, a la nostra professió.

Quins informes mèdics hem de recaptar?

Com les MII no donen dret directe a la IP, cal documentar totes les afectacions, de manera que haurem de reclamar informes de tots els especialistes que estiguin relacionats amb la nostra malaltia.

Segurament coneixereu que les MII poden tenir afectacions als ulls, a oïdes, a la pell, a les articulacions, a la salut emocional, etc.

Així caldrà recaptar informes de tots aquests especialistes i de qualsevol altre que, tingui a veure amb la MII o no pugui documentar alguna mena de limitació que puguem tenir per exercir la nostra professió, encara que pugui ser mínima. La suma de limitacions mínimes pot resultar determinant a l'hora de decidir quina mena IP ens concedeixen.

Així, com a mínim recomanem informes dels següents especialistes si hi tenim afectacions:

- Digestòleg, òbviament tractant-se de malalties de l'aparell digestiu és el bàsic,
- Reumatòleg, ja que hi pot haver problemes d'articulacions, dolors musculars i fatiga crònica per efectes secundaris, tan de la malaltia en si com de la medicació que es pren.,
- Dermatòleg, si tenim afectació a la pell,
- Oftamòleg, si tenim afectació a la vista,
- Otorrinolaringòleg, si tenim afectació a l'oïda,
- Psiquiatre, si tenim afectada la nostra salut emocional. Després del digestòleg probablement sigui el que més valoren actualment els jutges.
- ...

On hem de recaptar els informes mèdics?

Els magistrats que hauran de prendre la decisió final saben que els metges privats poden fer informes mèdics més favorables als pacients que els metges de la sanitat pública.

Així, en el nostre procés de recaptar tota aquesta documentació cal tenir present aquest prejudici, doncs la sanitat pública pot trigar mesos en donar-nos hora per a A ACCU Catalunya organitzem tallers per a formar sobre els drets laborals i la Incapacitat Laboral i els graus de discapacitat, informa't!
A ACCU Catalunya podem facilitar-te un advocat que t'assessori i que ajusta els preus per a les persones sòcies.

poder avaluar la nostra situació – si habitualment anem a la privada – i emetre l'informe mèdic que li hem demanat.

En conseqüència, **ÉS FONAMENTAL QUE APORTEM INFORMES MÈDICS DE LA SANITAT PÚBLICA.**

I si no ens concedeixen la pròrroga?

Si no ens concedeixen la pròrroga, a l'ICAM ens donaran l'alta mèdica per inspecció i haurem d'incorporar-nos al nostre lloc de treball.

Aleshores tindrem 11 dies per impugnar aquesta decisió, però encara que impugnem haurem d'incorporar-nos al lloc de treball.

Arribats a aquest punt, si considerem que la nostra situació no ens permet incorporar-nos a treballar, podem intentar pactar amb l'empresa:

- O bé que ens donin els dies festius de vacances que ens corresponen i no hem fet,
- O bé que ens acomiadin per causes disciplinàries i així puguem cobrar l'atur durant dos anys (si hem cotitzat suficient temps),

En qualsevol cas hem de saber que no podrem agafar-nos la baixa laboral pels mateixos motius durant els propers 180 dies (sis mesos).

L'ICAM pot dictaminar alguna altra cosa enlloc de pròrroga o alta mèdica?

Si l'ICAM considera que la nostra situació de salut ens impedeix la incorporació al lloc de treball abans de superar els 365 + 180 dies de baixa laboral en situació d'IT pot fer una proposta a l'INSS per a què ens concedeixin una Incapacitat Permanent.

La Incapacitat Permanent dóna dret a una pensió contributiva, això vol dir que la seva quantitat dependrà de la nostra cotització anterior.

Quan et concedeixen la incapacitat, automàticament et donen de baixa de l'empresa on treballes i no cal que hi tornis.

Tipus d'Incapacitat Permanent:

- **Incapacitat Permanent Parcial (IPP):** es concedeix molt poc, doncs suposa el reconeixement que tens limitació per realitzar la teva professió, tot i que no del tot. Així que et concedeixen una pensió de 24 mensualitats.
- **Incapacitat Permanent Total (IPT):** es concedeix quan se suposa que no podem realitzar la nostra professió, tot i que si podem realitzar-ne una altre potser de més sedentària. Dona dret a una pensió del 55% de la base reguladora si hem treballat prou anys, pensió que cotitza a la Seguretat Social.
- **Incapacitat Permanent Total Qualificada (IPTQ):** és la mateixa que la total, però aquesta es concedeix a les persones majors de 55 anys. Dóna dret al 75% de la base reguladora com a pensió que cotitza a la Seguretat Social.

- **Incapacitat Permanent Absoluta (IPA):** és la més alta que hi ha i suposa que no podem treballar en res. Per això dóna dret a una pensió del 100% de la base reguladora, que, fins ara, no tributa a la Hisenda Pública.

Quan trigaran en emetre la Resolució

Habitualment triguen entre un mes i un mes i mig des de la presentació de tota la documentació a l'ICAM i a l'INSS.

En quins casos podem cobrar pensió per ILP?

Adquirim el dret a cobrar una pensió per IP – sigui la que sigui – a banda de per les circumstàncies mèdiques, pel període que haurem cotitzat. Així, si hem cotitzat una quarta part de la nostra vida laboral possible des dels vint anys podem ser beneficiaris d'una pensió per ILP.

Com es calcula? Doncs restant a la nostra edat 20 anys i dividint el resultat per quatre. Si hem cotitzat aquest número d'anys o més aleshores podem ser beneficiaris d'una pensió d'IP:

$$\frac{(\text{Edat} - 20)}{4} = \text{any mínims de cotització}$$

Si no estem d'cord amb el dictàmen, què?

En cas de no estar d'acord amb el dictamen, bé perquè no ens concedeixen la IP, bé perquè la que ens concedeixen considerem que no és la que ens correspon, tindrem 30 dies hàbils – sense comptar ni dissabtes ni festius – per presentar una reclamació prèvia.

Aquesta reclamació, gairebé amb total seguretat no serà atesa favorablement, doncs qui l'ha de valorar és el mateix organisme que ha fet el dictamen que volem reclamar. Un cop arribats a aquest punt és quan comença l'itinerari als jutjats. Cal tenir present que si ens concedeixen la IP en primera instància, amb tota probabilitat INSS recorrerà la decisió, així que s'acostuma a anar al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

Què fem si volem recórrer la decisió:

- Presentem amb un advocat una demanda per les resolucions que han pres sobre el nostre cas la Seguretat Social,
- El jutge posa data per al judici, que depenent de la càrrega del jutjat acostuma a ser entre 6 i 12 mesos més tard,
- Per preparar el judici caldrà aportar tots els informes mèdics, ben seleccionats i cal aportar peritatges mèdics propis, doncs l'INSS portarà els seus, que són externs a la Seguretat Social.
- Després de 15 o 20 dies del judici acostumen a dictar sentència.

Normalment en el judici no es demana la intervenció del pacient.

Les Idees més Importants sobre Incapacitat Laboral:

1. Si ens han diagnosticat Crohn o Colitis Ulcerosa hem de saber que patim una malaltia que en un futur podria incapacitar-nos, de manera que hem de conèixer els nostres drets laborals i els procediments per fer-los valdre.
2. Les persones diagnosticades d'una MII hem de tenir sempre que puguin el seu historial mèdic endreçat, actualitzat i ben documentat. Mai no se sap quan el podrem necessitar.
3. Si entrem en brot i estem de baixa laboral més de sis mesos, ens hem d'afanyar a recaptar informes mèdics de tots els especialistes que puguin acreditar qualsevol afectació sobre la nostra salut.
4. Si estem de baixa laboral (Incapacitat Temporal, IT) més de sis mesos és més que raonable que en aquest punt ens adrecem a un advocat per a què ens orienti.
5. La Incapacitat Temporal (IT, la baixa de tota la vida) es pot allargar fins a 365 dies amb una pròrroga que serà valorada amb els informes mèdics que nosaltres aportem. Com a màxim ens l'allargaran sis mesos més, en total 545 dies doncs.
6. L'Institut Nacional de la Seguridad Social convenia amb l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques la valoració de la situació de les persones que demanen una pròrroga d'ILT o una IP. El conveni, segons denuncia la Plataforma d'Afectades de l'ICAM, bonifica que les avaluacions deneguin prestacions. Millor anar ben preparat, doncs el sistema està pensat per dir-nos que no, sigui quina sigui la nostra situació.
7. Si ens concedeixen una IP, gairebé segur que acabarem anant a judici. Assessorem-nos bé amb professionals i contractem els serveis d'un advocat amb experiència, a poder ser en la nostra malaltia.
8. És imprescindible recaptar informes mèdics de metges del Sistema de Salut Pública, doncs de cara als jutges tenen més credibilitat que els privats.
9. Hem de recaptar informes mèdics de moltes especialitats diferents. Òbviament del digestòleg, però del psiquiatra també és important, i d'altres com neuròlegs, reumatòlegs, dermatòlegs..., qualsevol afectació a la nostra salut l'hem de documentar.
10. Els informes mèdics van dirigits a jutges, persones alienes a la carrera mèdica. Li hem de demanar als nostres metges que ho tinguin present quan ens facin els informes.
11. Per a què ens concedeixin una pensió per IP hem d'haver cotitzat un mínim de la quarta part de la nostra vida laboral possible.
12. En cas de IT i d'IP, cobrarem entre el 55% de la nostra base reguladora i el 75% en la gran majoria de casos. Cal tenir-ho en compte per fer números.